

Boodschap van paus Benedictus XVI voor de 95ste Werelddag van migranten en vluchtelingen (2009)

Thema: *De heilige Paulus, migrant en 'apostel der apostelen'*

Dierbare broeders en zusters,

Sint Paulus, migrant en 'apostel der apostelen' is het thema dit jaar van mijn boodschap voor de Werelddag van migranten en vluchtelingen. Het is ingegeven door de gelukkige samenloop met het Jubileumjaar dat ik ter ere van de apostel heb uitgeroepen naar aanleiding van zijn 2000ste geboortedag. Het verkondigings- en bemiddelingswerk tussen de verschillende culturen en het evangelie waarvoor Paulus als 'migrant uit roeping' zich inzette is inderdaad een belangrijk oriëntatiepunt voor al degenen die bij de migratiebewegingen van vandaag betrokken zijn.

Geboren te Tarsus op Cilicië in een gezin van Joodse immigranten, werd Saulus opgevoed in de Joodse en de Griekse taal en cultuur in een Romeinse culturele omgeving. Nadat hij op weg naar Damascus Christus had ontmoet (vgl. Gal 1,13-16) wijdde hij zich – hoewel hij nooit zijn eigen tradities verloochende en achting en dankbaarheid voelde voor het Jodendom en de wet (vgl. Rom 9,1-5; 10,1; 2 Kor 11,22; Gal 1,13-14; Fil 3,3-6) – aan zijn nieuwe missie. Hij deed dat zonder aarzeling, vastbesloten, met moed, enthousiasme en gehoorzaam aan de Heer: “Ga, want Ik zal u zenden ver weg, naar de heidenen” (Hnd 22,21). Zijn leven veranderde radicaal (vgl. Fil 3,7-11): Jezus werd voor hem zijn bestaansreden en de drijfveer van zijn apostolische inzet voor de dienst aan het evangelie. Van vervolger van Christus werd hij tot diens apostel.

Geleid door de heilige Geest offerde hij zich onvoorwaardelijk op om aan allen,

ongeacht nationaliteit of cultuur, het evangelie te brengen als “een goddelijke kracht tot heil van ieder die erin gelooft, allereerst de jood maar ook de heidenen” (Rom 1,16). Op zijn apostolische reizen verkondigde hij het evangelie, ondanks alle tegenwerking, eerst in de synagogen, waarbij zijn aandacht uitging naar zijn landgenoten in ballingschap (vgl. Hand 18,4-6) en toen ze hem afwezen richtte hij zich tot de heidenen. Zo werd hij tot een echte “missionaris voor de vreemdelingen” – zelf vreemdeling en reizend ambassadeur van Jezus Christus – om ieder mens uit te nodigen een “nieuwe schepping” te worden in de Zoon van God (2 Kor 5,17).

De verkondiging van dit nieuws, *kerygma*, voerde hem over de zeeën van het Nabije Oosten en de wegen van Europa tot hij ten slotte Rome bereikte. Hij vertrok vanuit Antiochië, waar hij het evangelie verkondigde aan mensen die niet tot het jodendom

behoorden en waar de leerlingen van Jezus voor het eerst “christenen” werden genoemd (vgl. Hand 11,20, 26). Zijn leven en prediking waren er helemaal op gericht dat Jezus door allen gekend en bemind zou worden, omdat allen geroepen zijn om tot één volk te worden in Hem.

Dat is ook vandaag de opdracht van de Kerk en van iedere gedoopte, zelfs in deze tijd van globalisering. Een opdracht die met attente pastorale zorg tevens gericht is op de veelvormige wereld van de vreemdelingen – studenten ver van huis, immigranten, vluchtelingen, verdrevenen, evacués – inclusief bijvoorbeeld de slachtoffers van moderne vormen van slavernij of mensenhandel. Ook vandaag moet de heilsboodschap met dezelfde innerlijke houding worden doorgegeven als die waarmee de apostel van de heidenen zich onderscheidde. Daarbij moeten de verschillende sociale en culturele omstandigheden en bijzondere moeilijkheden van eenieder die door zijn situatie ver van huis is of migrant is in ogenschouw worden genomen. Ik druk de wens uit dat iedere christelijke gemeenschap dezelfde apostolische betrokkenheid koestert als de heilige Paulus. Hoewel hij aan allen de reddende liefde van de Vader verkondigde (Rom 8,15-16; Gal 4,6), om “zo velen als mogelijk (voor Christus) te winnen” (1 Kor 9,22) maakte hij zichzelf zwak “met de zwakken... Alles ben ik voor allen, om er tot elke prijs enkelen te redden” (1 Kor 9,22). Laat zijn voorbeeld ook voor ons een aansporing zijn om solidariteit te tonen met deze mensen die ook onze broeders en zusters zijn en om in elk deel van de wereld en met alle middelen een vreedzaam samenleven te bevorderen van verschillende rassen, culturen en religies.

Maar waarin bestond dan het geheim van de apostel van de heidenen? De zendings-

ijver en strijdvaardigheid waardoor hij zich onderscheidde laten zich verklaren doordat hij, “gegrepen door Jezus Christus” (vgl. Fil 3,12), innig met Hem verenigd bleef en deel had aan zijn leven “door gemeenschap met zijn lijden” (Fil 3,10; vgl. ook Rom 8,17; 2 Kor 4,8-12; Kol 1,24). Dit is de bron van het apostolische vuur van de heilige Paulus, die verhaalt: “God, die mij vanaf mijn geboorte had uitgekozen en mij riep door zijn genade, besloot zijn Zoon aan mij te openbaren opdat ik Hem onder de heidenvolken zou verkondigen” (Gal 1,15-16; vgl. ook Rom 15,15-16). Hij voelde zich “met Christus gekruisigd”, zodat hij kon zeggen: “Ikzelf leef niet meer, Christus is het die leeft in mij” (Gal 2,20), en geen moeilijkheid kon hem ervan afhouden zijn moedige evangelisatiewerk voort te zetten in kosmopolitische steden als Rome en Korinte, waarvan de bevolking toen een mozaïek vormde van rassen en culturen.

Als we de Handelingen van de Apostelen en Paulus’ brieven aan de verschillende geadresseerden lezen, herkennen we een voorbeeld van een Kerk die niemand uitsluit maar open is voor allen en die door gelovigen van alle culturen en rassen wordt gevormd. Iedere gedoopte is eigenlijk een levend lidmaat van het ene Lichaam van Christus. Zo bezien krijgt broederlijke solidariteit, uitgedrukt in dagelijkse gebaren van samen delen, betrokkenheid en blijde zorg voor anderen een unieke betekenis. Maar deze dimensie van wederzijdse broederlijke acceptatie, zo leert de heilige Paulus ons steeds, kan niet worden bereikt als we niet bereid zijn naar het verkondigde en voorgeleefde Woord te luisteren en het aan te nemen (vgl. 1 Thes 1,6). Dit Woord roept allen op om navolgers van Christus te worden (vgl. Ef 5,1-2) in het voetspoor van de apostel (vgl. 1 Kor 11,1). Daarom, hoe meer de gemeenschap met Christus één is, des te

meer zal zij voor de naaste zorgen, vermijden te oordelen, te minachten en aanstoot te geven, en zichzelf openstellen voor wederzijdse acceptatie (vgl. Rom 14,1-3; 15,7). Gelovigen die gelijkvormig aan Christus worden, voelen zich “broeders” in Hem, kinderen van dezelfde Vader (Rom 8,14-16; Gal 3,26; 4,6). Deze kostbare broederschap maakt hen bereid “de gastvrijheid te beoefenen” (Rom 12,13), welke de eerste vrucht is van de *agapè* (vgl. 1 Tim 3,2, 5,10; Ti 1,8; Film 17).

Op deze wijze wordt de belofte van de Heer bewaarheid: “Dan zal ik u genadig aannemen. Ik zal voor u een vader zijn en gij zult voor Mij zonen en dochters zijn” (2 Kor 6,17-18). Als we dit beseffen kunnen we toch niet anders dan ons bekommeren om al degenen die in moeilijkheden of in nood verkeren, vooral de verstotenen en vluchtelingen. Hoe kunnen wij nalaten in de behoeften te voorzien van in feite de zwaksten en meest weerlozen, die onzeker en onveilig zijn, gemarginaliseerd en vaak uitgestoten door de maatschappij? We moeten hun bijzondere aandacht geven, omdat – naar een bekend woord van Paulus – “Wat voor de wereld dwaas is, heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen; wat voor de wereld zwak is, heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen; wat voor de wereld van geringe afkomst is en onbeduidend, heeft God uitverkoren; wat niets is om teniet te doen wat iets is, opdat tegenover God geen mens zou roemen op zichzelf” (1 Kor 1,27-29).

Dierbare broeders en zusters, moge de Werelddag van de migranten en vluchtelingen die op 18 januari 2009 gevierd zal worden voor allen een aansporing zijn om zonder enig onderscheid en discriminatie volledige naastenliefde te beoefenen, in de overtuiging dat ieder die ons nodig heeft

en die wij kunnen helpen onze naaste is (vgl. *Deus caritas est*, n. 15). Moge het onderricht en voorbeeld van Paulus, een groot en nederig apostel, migrant en evangelisator van volkeren en culturen, ons tot het inzicht brengen dat de beoefening van de naastenliefde het hoogtepunt en de synthese is van heel het christelijk leven.

Het gebod van de liefde, dat weten we zo goed, wordt gevoed als leerlingen van Christus bijeen zijn om aan de maaltijd van de Eucharistie deel te nemen, die bij uitstek het sacrament is van broederschap en liefde. En zoals Jezus bij het Laatste Avondmaal het nieuwe gebod van de broederlijke liefde verbond met de gave van de Eucharistie, zo moeten ook zijn “vrienden” in het voetspoor treden van Hem die zichzelf tot “dienaar” van de mensheid maakte. En geleid door zijn genade moeten zij zich volledig wijden aan wederzijdse dienstbaarheid en zorg, zoals Paulus aanraadde: “Helpt elkaars lasten te dragen; op die manier zult ge de wet van Christus vervullen” (Gal 6,2). Alleen zo zal de liefde onder gelovigen en alle andere mensen groeien (vgl. 1 Thes 3,12).

Dierbare broeders en zusters, laten we niet aflaten deze “blijde boodschap” enthousiast, onbevreesd en onvermoeibaar te verkondigen en ervan te getuigen! Het hele evangelie is vervuld van liefde, en echte leerlingen van Christus zijn te herkennen aan hun liefde voor elkaar en hun aanvaarding van iedereen.

Mogen de apostel Paulus en vooral Maria, de moeder van overgave en liefde, deze gave voor ons verkrijgen. Terwijl ik de goddelijke bijstand afroep over allen die zich wijden aan de hulp aan migranten, en meer in het algemeen, de uitgestrekte wereld van de migratie, verzeker ik u

iedereen blijvend te zullen gedenken in mijn gebed. Met genegenheid geef ik aan allen mijn apostolische zegen.

Vanuit Castel Gandolfo, 24 augustus 2008

Benedictus XVI

© Copyright 2008 – Libreria Editrice Vaticana / R.-K. Kerkgenootschap in Nederland

Vertaling: H. Lohman M.A.